

Uppdrag som god man för ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som kommer till Sverige utan sina föräldrar eller annan legal vårdnads-havare för att söka uppehållstillstånd.

I dessa fall ska överförmyndaren i vistelsekommunen, så snart det är möjligt, utse en god man som kan företräda barnet och ta tillvara dess intressen i Sverige, i avvaktan på att frågan om uppehållstillstånd avgörs.

En god man för ett ensamkommande barn *företräder barnet i föräldrars ställe under asyltiden*. Det betyder rättighet och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets alla angelägenheter, personliga såväl som ekonomiska och rättsliga, alltså en juridisk ställföreträdare för barnet.

Barnets bästa ska beaktas i beslut som rör barnet. God man ska se till att barnet får omvårdnad och trygghet samt säkerställa att barnet får den tillsyn som krävs, tillfredsställande försörjning och utbildning.

God man fullgör vårdnadshavares och förmyndares uppgifter. Däremot är det inte den gode mannens ansvar att själv svara för boende, den dagliga omvårdnaden, tillsynen eller försörjningen. Det innebär att en god man inte ska underteckna handlingar som medför ekonomiska förpliktelser för henne eller honom, till exempel för skador på en dator som skolan tillhandahåller barnet.

Vem kan bli god man åt ett ensamkommande barn?

Allmänt sett ställs krav på att en god man ska vara rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig. Att vara rättrådig innebär till exempel att känna till svensk lagstiftning, följa lagstiftningen i uppdraget och överförmyndarens generella råd. Det krävs dessutom att god man har förståelse för barnets utsatta situation.

En god man ska ha goda kunskaper om det svenska samhället och det svenska språket, ha myndighetsvana, ha kunskaper om asylprocessen och socialtjänstens handläggning.

Den gode mannen ska vara en trygg vuxen för barnet, kunna ge praktiska råd och våga ställa krav på myndigheterna att fullgöra sina uppgifter. God man har ingen tystnadsplikt men ska ha hög integritet i uppdraget. Det som barnet har berättat i förtroende ska god man inte föra vidare. God man måste kunna utföra sitt uppdrag under dagtid med en genomsnittlig tidsåtgång om 10 timmar per månad.

För att få uppdrag som god man för ensamkommande barn ställs krav på att du genomgått en godmansutbildning, eller har erfarenhet av uppdrag som god man för ensamkommande barn som överförmyndaren bedömer lämplig.

Är du intresserad av att bli god man för ensamkommande barn lämnar du in blanketten om intresseanmälan. Överförmyndaren utför sedan kontroller i ställföreträdareregister, polisens belastningsregister, socialregister och kronofogderegister.

Överförmyndarens tillsyn

Överförmyndaren i den kommun där barnet vistas utövar tillsyn över gode män för ensamkommande barn. Gode man är redovisningsskyldig gentemot nämnden. Nämnden kan när som helst begära in svar på frågor om gode mannens verksamhet.

En god man som inte sköter sitt uppdrag eller av annat skäl inte längre är lämplig kan entledigas från uppdraget.

Förteckning över tillgångar och skulder

Efter att en god man har förordnats ska denne, helst så snart som möjligt, inom två månader redovisa barnets eventuella tillgångar och skulder. Uppgifterna ska avse den dag då god manförordnades och undertecknas på heder och samvete.

Redogörelse och ekonomisk redovisning

God man ska redogöra för sina insatser i uppdraget i förenklad redovisningsform. Även om den ekonomiska redovisningen sker i förenklad form, är det lämpligt att föra kassabok samt spara kvitton. Kontoutdrag kan fås via internet.

God man tar hand om bankkortet från ICA-banken där Migrationsverket sätter in dagersättning och andra bidrag. Bankkortet tillhandahålls för den asylsökandes räkning av Migrationsverket.

God man bestämmer över användningen av barnets pengar och ska försäkra sig om att de används till barnet. God man ska exempelvis inte medverka till att barnet skickar pengar till sin familj i hemlandet. Om barnet också får medel till sin försörjning från annan än Migrationsverket ska detta anmälas till Migrationsverket. Det kan komma att påverka den ersättning barnet får från staten.

När redovisning sker för första gången i ett uppdrag är redovisningsperioden från den dag god man blev förordnad till och med sista dagen i det aktuella kvartalet. Redovisningen görs kvartalsvis, 1 januari–31 mars, 1 april–30 juni, 1 juli–30 september, 1 oktober–31 december och ska inlämnas till överförmyndaren senast två veckor efter redovisningsperiodens slut.

När uppdraget har upphört blir redovisningsperioden till och med den dagen då godmanskapet upphör. Om barnet fått permanent uppehållstillstånd, PUT, ska god man meddela överförmyndaren om att barnet fått uppehållstillstånd och fortsätter att redovisa i förenklad form till den dag barnet får särskilt förordnad vårdnadshavare.

Arvode under asyltiden

En god man har rätt till arvode för det arbete och färdtid den gode mannen lägger ned inom ramen för uppdraget samt ersättning för kostnader. Beslut om arvode och ersättning fattas av överförmyndar-nämnden. På samma blankett som redovisningen, finns även möjlighet att begära arvode samt ersättning för kostnader och färdtid under redovisningsperioden.

Beslut om arvode och ersättning fattas en gång i kvartalet, efter att granskning av redovisningen skett. God man har även rätt till ersättning för de utlägg som skett och som varit nödvändiga för att fullgöra uppdraget antingen genom faktisk kostnadsersättning *eller* genom schablon. Om faktisk kostnadsersättning begärs betalas den utifrån redovisade kvitton. Schablonersättning uppgår till 2 procent av prisbasbeloppet, pBB, per helår. Kvitton behöver inte visas upp. Bilersättning i enlighet med Skatteverkets skattefria ersättning utgår för resor med egen bil, 18:50 kronor per mil.

När asyltiden är slut

När Migrationsverket har fattat beslut om barnet får stanna i Sverige eller inte, ska den gode mannen snarast informera detta till överförmyndaren. Om barnet har fått permanent uppehållstillstånd, PUT, ska socialtjänsten ansöka hos tingsrätten att barnet behöver en särskilt förordnad vårdnadshavare.

God man är under tiden kvar i uppdraget. Under denna tid får god man se till att barnet blir folkbokfört, registrerat hos försäkringskassan, ansöka om ID-kort, öppna

bankkonton samt eventuellt ansöka om främlingspass eller resedokument. Barnets pengar ska alltid sättas in på bankkonto i barnets namn. Barnets tillgångar får aldrig sammanblandas med andra tillgångar som den gode mannen förvaltar, det vill säga god man får inte ta in barnets ekonomiska bidrag eller försörjningsstöd på bankkonto i sitt eget namn.

När barnet flyttar

Barnet kan också behöva få ett nytt boende. Besök inför ett nytt boende görs lämpligen tillsammans med socialsekreteraren. God man ska snarast informera överförmyndaren om barnet flyttar. Om barnet inte får stanna i Sverige kvarstår godmanskapet tills barnet lämnat landet.

Barnets ekonomi

Att förvalta barnets ekonomi innebär att ta hand om inkomster och utgifter, fördela fickpengar och medel för andra utgifter, se till och följa upp att pengarna har använts på avsett sätt samt en ekonomisk fostran. Om den gode mannen inte har förvaltat barnets inkomster utan pengarna hanteras av det boende som socialtjänsten har anlitat, ska intyg om detta lämnas av socialtjänsten och bifogas redovisningen.

Upphörande av godmanskapet

Godmanskapet upphör efter det att tingsrätten har fattat beslut om särskilt förordnad vårdnadshavare. Godmanskapet upphör också om barnets föräldrar kommer till Sverige eller om det är uppenbart att god man av någon anledning inte längre behövs. Så kan vara fallet om ungdomen inte har kunnat styrka sin identitet och därför av Migrationsverket blir uppskriven till vuxen ålder.

Beslut om upphörande av godmanskapet fattas av överförmyndaren. När barnet fyller 18 år upphör godmanskapet utan särskilt beslut. God man kan själv be att få bli utbytt, men är skyldig att kvarstå i uppdraget till dess att överförmyndaren har utsett en ny god man om godmanskapet ska kvarstå.

Om barnet avviker från boendet

Om barnet avviker från sitt boende, ska god man eller boendet göra anmälan till polisen samt informera överförmyndaren.

Godmanskapet kvarstår en kortare tid för att i möjligaste mån säkerställa att barnet inte längre befinner sig i Sverige. Migrationsverket avskriver barnet från asylsystemet, men det är ensamt inget skäl till att godmanskapet upphör.

Om barnet åter påträffas kan god man förordnas på nytt.